

НИКОЛАЄНКО І. О.,

здобувач

(Науково-дослідний інститут
публічного права)

УДК 342.9 (477)

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.2.109>**ФУНКЦІЇ ТА ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ
СЕРВІСАМИ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Наукова публікація присвячена дослідженню функцій та принципів діяльності органів публічної адміністрації, які здійснюють управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності.

Зазначається, що у сучасних умовах держава поступово відходить від традиційної командно-адміністративної моделі регулювання економіки та орієнтується на формування сервісно-орієнтованої публічної адміністрації, основним завданням якої є створення сприятливих умов для реалізації свободи підприємницької діяльності. У цьому контексті особливого значення набуває наукове осмислення функціонального призначення органів публічної адміністрації та принципів, на яких ґрунтується їх діяльність у сфері надання публічних сервісів бізнесу.

Формулюється висновок про те, що подальше вдосконалення цієї сфери суспільних відносин доцільно пов'язувати з більш чітким нормативним закріпленням прав, обов'язків і гарантій суб'єктів підприємницької діяльності у межах адміністративних процедур, розширенням сервісних повноважень органів публічної адміністрації при одночасному обмеженні надмірних контрольних функцій, уніфікацією та спрощенням дозвоільних і реєстраційних процедур, а також посиленням персональної відповідальності посадових осіб за порушення прав підприємців. Впровадження та послідовна реалізація європейських принципів належного урядування, зокрема пропорційності, правової визначеності, прозорості та цифровізації, сприятимуть формуванню стабільного та передбачуваного правового середовища, підвищенню довіри до публічної влади й забезпеченню сталого розвитку підприємницької діяльності.

Ключові слова: публічні сервіси, підприємницька діяльність, правове регулювання, адміністрування, функції, принципи, реєстрація, ліцензування, дозвоільні процедури, адміністративні послуги, належне урядування.

Nikolaenko I. O. Functions and principles of public administration bodies in the management of public services in the field of entrepreneurial activity

The scientific publication is devoted to the study of the functions and principles of activity of public administration bodies that manage public services in the field of entrepreneurial activity.

It is noted that under contemporary conditions the state is gradually moving away from the traditional command-and-administrative model of economic regulation and is orienting itself toward the formation of a service-oriented public administration, the main task of which is to create favorable conditions for the exercise of the freedom of entrepreneurial activity. In this context, particular importance is attached to the scholarly understanding of the functional purpose of public administration bodies and the principles underlying their activities in the provision of public services to business entities.

The article concludes that further improvement of this sphere of social relations should be associated with clearer normative consolidation of the rights, obligations, and guarantees of business entities within administrative procedures; the expansion of the service-oriented powers of public administration bodies alongside the limitation of excessive control functions; the unification and simplification of licensing, permitting, and registration procedures; as well as the strengthening of personal liability of public officials for violations of entrepreneurs' rights. The introduction and consistent implementation of European principles of good governance, in particular proportionality, legal certainty, transparency, and digitalization, will contribute to the formation of a stable and predictable legal environment, increased trust in public authorities, and the sustainable development of entrepreneurial activity.

Key words: *public services, entrepreneurial activity, legal regulation, administration, functions, principles, registration, licensing, permitting procedures, administrative services, good governance.*

Актуальність теми. Актуальність дослідження функцій та принципів діяльності органів публічної адміністрації, які здійснюють управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності, зумовлена глибокими трансформаційними процесами, що відбуваються у системі публічного управління та адміністративного права. У сучасних умовах держава поступово відходить від традиційної командно-адміністративної моделі регулювання економіки та орієнтується на формування сервісно-орієнтованої публічної адміністрації, основним завданням якої є створення сприятливих умов для реалізації свободи підприємницької діяльності. У цьому контексті особливого значення набуває наукове осмислення функціонального призначення органів публічної адміністрації та принципів, на яких ґрунтується їх діяльність у сфері надання публічних сервісів бізнесу.

Актуальність дослідження також обумовлена необхідністю забезпечення балансу між публічними та приватними інтересами у сфері підприємництва. З одного боку, органи публічної адміністрації покликані здійснювати регулювання, контроль і нагляд з метою захисту суспільних інтересів, а з іншого – вони не повинні створювати надмірні адміністративні бар'єри для суб'єктів господарювання. Недостатня визначеність функцій і принципів діяльності органів влади, дублювання повноважень, складність адміністративних процедур та надмірне втручання у господарську діяльність негативно впливають на бізнес-клімат і стримують розвиток підприємництва, що підсилює потребу в комплексному науково-правовому аналізі зазначеної проблематики.

Особливу актуальність тема набуває у зв'язку з процесами європейської інтеграції та імплементації європейських стандартів належного урядування у національну систему публічної адміністрації. Принципи верховенства права, пропорційності, правової визначеності, відкритості та належної адміністративної процедури дедалі активніше впроваджуються у практику управління публічними сервісами, проте їх реалізація у сфері підприємницької діяльності залишається нерівномірною та потребує подальшого теоретичного обґрунтування. У цьому зв'язку дослідження функцій і принципів діяльності органів публічної адміністрації дає змогу виявити проблемні аспекти правового регулювання та визначити напрями його гармонізації з європейськими підходами.

Крім того, актуальність обраної теми зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій та впровадженням електронного урядування, що істотно змінює зміст і форми надання публічних сервісів у сфері підприємництва. Цифровізація адміністративних процедур вимагає переосмислення традиційних функцій органів публічної адміністрації, уточнення принципів їх діяльності та підвищення рівня відповідальності за якість і доступність сервісів. Усе це зумовлює необхідність комплексного наукового дослідження зазначеної теми з метою вироблення теоретичних і практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності.

Питання адміністративно-правового регулювання відносин між органами владних повноважень та суб'єктами підприємницької діяльності досліджували такі відомі вчені як Д. Бабенко, О. Болгар, А. Боровик, С. Віннік, М. Віхляєв, О. Головач, О. Дубинський, Л. Дудник, О. Клим, М. Ковальова, А. Ковач, Т. Коломоєць, А. Красовська, Х. Кульгавець, А. Ластовецький, С. Лисенко, П. Лютіков, Ю. Сагайдак, В. Селіванов, В. Тильчик, Л. Хомко, К. Чаплигін, А. Чорна, О. Юшкевич.

Зарубіжний досвід публічного управління у сфері підприємницької діяльності досліджено в роботах Т. Гончарук, О. Деренько, Н. Заярної, О. Камушкова, І. Орлової, В. Рибчака, О. Рябцева, І. Шайдюк.

Проте, питання функцій та принципів діяльності органів публічної адміністрації, які здійснюють управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності, ще не були предметом окремого дослідження, що актуалізує необхідність підготовки даної публікації.

Постановка завдання. Метою публікації є дослідження функцій та принципів діяльності органів публічної адміністрації, які здійснюють управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності.

Методологія даної публікації включає поєднання філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження. Крім того застосовуються такі наукові підходи як телеологічний, антропологічний, інструментальний та синергетичний.

Так, синергетичний науковий підхід використовується як міждисциплінарна методологія, спрямована на аналіз публічної адміністрації як відкритої, динамічної та нелінійної системи, що постійно взаємодіє з економічним середовищем, бізнесом, громадянським суспільством і цифровими технологіями. У межах цього підходу функції органів публічної адміністрації розглядаються не ізольовано, а у взаємозв'язку та взаємному підсиленні, де управлінські, сервісні, регуляторні й контрольні компоненти формують цілісну систему публічного сервісу, ефективність якої зумовлюється узгодженістю їх реалізації. Синергетика дозволяє виявити ефекти самоорганізації, адаптації та емерджентності в адміністративній діяльності, зокрема під час цифровізації адміністративних послуг, спрощення дозвільних процедур і впровадження принципів належного урядування, коли сукупний результат перевищує суму окремих управлінських рішень. Застосування цього підходу також уможливорює аналіз трансформації принципів діяльності публічної адміністрації – від ієрархічного контролю до сервісної взаємодії з підприємцями, а також обґрунтування необхідності гнучкого правового регулювання, здатного забезпечити стійкий розвиток системи публічних сервісів у сфері підприємництва в умовах постійних соціально-економічних змін.

Результати дослідження. Функції та принципи діяльності органів публічної адміністрації, які здійснюють управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності, становлять одну з ключових проблем сучасного адміністративного права та теорії публічного управління, оскільки безпосередньо пов'язані з реалізацією конституційної свободи підприємницької діяльності, забезпеченням публічного інтересу та формуванням сприятливого бізнес-середовища. Під органами публічної адміністрації у цій сфері слід розуміти систему органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також інших суб'єктів, наділених владно-управлінськими повноваженнями, діяльність яких спрямована на організацію, забезпечення та надання публічних сервісів суб'єктам підприємницької діяльності. Такі сервіси охоплюють реєстраційні, дозвільні, ліцензійні, контрольні, інформаційно-консультативні та інші адміністративні процедури, що забезпечують можливість легального та ефективного здійснення господарської діяльності.

Функціональне призначення органів публічної адміністрації у сфері підприємництва проявляється у сукупності взаємопов'язаних функцій, які відображають основні напрями впливу держави та органів місцевого самоврядування на підприємницьке середовище. Передусім йдеться про регулятивну функцію, що полягає у формуванні нормативно-правових засад здійснення підприємницької діяльності, встановленні загальнообов'язкових правил поведінки, визначенні вимог до суб'єктів господарювання та процедур реалізації їхніх прав

і обов'язків. Реалізація цієї функції має забезпечувати розумний баланс між свободою підприємництва та необхідністю захисту публічних інтересів, зокрема економічної безпеки, прав споживачів, екологічних та соціальних стандартів. Важливе значення має також сервісна функція, яка в умовах трансформації публічного управління набуває домінуючого характеру. Вона виражається у наданні адміністративних послуг підприємцям, спрощенні процедур взаємодії з органами влади, розвитку центрів надання адміністративних послуг та впровадженні електронних форм обслуговування. Сутність цієї функції полягає у переорієнтації діяльності публічної адміністрації з владно-наглядової моделі на модель обслуговування потреб приватних осіб у межах публічного інтересу.

Поряд із цим органи публічної адміністрації виконують контрольну та наглядову функцію, що полягає у перевірці дотримання суб'єктами підприємницької діяльності вимог законодавства, застосуванні заходів адміністративного впливу у разі виявлення порушень, а також у здійсненні профілактики правопорушень у сфері господарювання. Реалізація цієї функції має ґрунтуватися на засадах мінімального втручання, обґрунтованості та пропорційності, оскільки надмірний адміністративний контроль негативно впливає на розвиток підприємництва. Важливою є також інформаційно-консультативна функція, що передбачає інформування підприємців про зміни у законодавстві, надання роз'яснень щодо застосування правових норм, забезпечення доступу до відкритих реєстрів і баз даних.

Виховна функція в діяльності органів публічної адміністрації, які здійснюють управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності, реалізується через системне формування правової культури, добросовісної підприємницької поведінки та усвідомленого дотримання вимог законодавства з урахуванням євроінтеграційних процесів і поступового наближення національної адміністративної практики до стандартів Європейського Союзу. Зазначена функція виявляється, насамперед, у превентивному характері адміністративної діяльності, орієнтованому не на каральний вплив, а на інформування, консультування та методичний супровід суб'єктів підприємницької діяльності щодо порядку отримання адміністративних послуг, дотримання ліцензійних, дозвільних і реєстраційних вимог, а також застосування принципів належного урядування. У контексті євроінтеграції особливого значення набуває впровадження практик відкритості, прозорості та партнерської взаємодії між публічною адміністрацією і бізнесом, що сприяє засвоєнню підприємцями європейських стандартів правомірної поведінки, корпоративної відповідальності та комплаєнсу. Виховний вплив також реалізується через цифровізацію публічних сервісів, стандартизацію адміністративних процедур, публічне роз'яснення регуляторних новацій, а також підвищення професійної етики та відповідальності посадових осіб, які своєю діяльністю формують довіру до публічної влади та демонструють модель правомірної, сервісно-орієнтованої взаємодії з підприємницьким середовищем відповідно до європейських підходів до публічного управління.

Таким чином, ця функція сприяє підвищенню рівня правової культури суб'єктів господарювання та зменшенню правової невизначеності у підприємницькій діяльності.

Доповнює зазначені напрями координаційна функція, яка забезпечує узгодженість дій різних органів публічної влади, запобігає дублюванню повноважень і сприяє комплексному підходу до реалізації публічних сервісів у сфері підприємництва.

Координаційна функція реалізується, зокрема, через забезпечення узгодженої взаємодії між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами надання адміністративних послуг, а також іншими учасниками публічно-правових і господарських відносин з метою формування цілісної та ефективної системи публічних сервісів для бізнесу в умовах євроінтеграційних процесів. Зазначена функція виявляється у встановленні єдиних стандартів і процедур надання адміністративних послуг, гармонізованих із правом Європейського Союзу, забезпеченні міжвідомчого обміну інформацією, інтеграції державних реєстрів та розвитку механізмів «єдиного вікна» й електронної взаємодії, що мінімізує дублювання повноважень і адміністративні бар'єри для підприємців. У контексті євроінтеграції координаційна роль публічної адміністрації

також полягає в узгодженні національної регуляторної політики з європейськими підходами до дерегуляції, спрощення дозвільних і ліцензійних процедур та впровадження принципів належного урядування. Важливим аспектом реалізації координаційної функції є також забезпечення вертикальної та горизонтальної взаємодії органів публічної влади під час формування та реалізації політики у сфері підприємництва, а також налагодження постійного діалогу з бізнес-спільнотою, що дозволяє оперативно враховувати потреби підприємців, підвищувати якість публічних сервісів і забезпечувати адаптацію системи публічного адміністрування до європейських стандартів та вимог внутрішнього ринку ЄС.

Фундаментальне значення для забезпечення стабільного й ефективного функціонування та розвитку суспільних відносин, пов'язаних із публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності має дотримання їх учасниками принципів права.

Із наукових робіт, присвячених принципам права, слід виділити роботи А. Колодія [1], С. Погребняка [2], С. Сунегіна [3], О. Уварової [4].

Так, А. Колодій зазначає, що принципи права – це такі відправні ідеї його буття, які виражають найважливіші закономірності, є однопорядковими із сутністю права та утворюють його основні риси, відрізняються універсальністю, вищою імперативністю і загальнозначимістю, відповідають об'єктивній необхідності побудови та зміцнення певного суспільного ладу. Принципи права спрямовують і надають синхронності всьому механізмові правового регулювання суспільних відносин. Саме принципи права є критерієм законності та правомірності дії громадян і посадових осіб, адміністративного апарату і органів юстиції [1, с. 43].

Діяльність органів публічної адміністрації у сфері управління публічними сервісами базується на системі принципів, які визначають її зміст, спрямованість та межі. Загальні принципи мають універсальний характер і застосовуються до всієї публічно-управлінської діяльності незалежно від конкретної сфери. До них належить принцип законності, відповідно до якого органи публічної адміністрації зобов'язані діяти виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами. Дотримання цього принципу є основною гарантією захисту підприємців від свавільних і необґрунтованих рішень з боку органів влади. Тісно пов'язаний із ним принцип верховенства права, який передбачає пріоритет прав і свобод людини та громадянина, у тому числі свободи підприємницької діяльності, над інтересами державного апарату. Він охоплює такі елементи, як правова визначеність, заборона зловживання владними повноваженнями, справедливість і доступ до ефективних механізмів судового та позасудового захисту.

У контексті діяльності органів публічної адміністрації, які здійснюють управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності, принцип верховенства права перебуває у тісному системному співвідношенні з принципом конституційності та принципом примату міжнародного права, формуючи комплексну нормативно-ціннісну основу публічного адміністрування в умовах євроінтеграційних процесів.

Принцип верховенства права виступає базовим методологічним орієнтиром діяльності публічної адміністрації, що передбачає панування права над владою, юридичну визначеність, заборону свавілля, пропорційність адміністративних рішень і ефективний судовий захист прав суб'єктів підприємницької діяльності у сфері надання публічних сервісів. У свою чергу, принцип конституційності конкретизує верховенство права через вимогу відповідності всієї діяльності органів публічної адміністрації нормам і цінностям Конституції, зокрема щодо гарантування свободи підприємницької діяльності, рівності суб'єктів господарювання перед законом і допустимих меж втручання держави в економічні процеси, забезпечуючи ієрархічну впорядкованість правового регулювання публічних сервісів.

Принцип примату міжнародного права, у тому числі права Європейського Союзу та міжнародних стандартів захисту прав людини, доповнює зазначену систему, орієнтуючи публічну адміністрацію на застосування міжнародно-правових зобов'язань і європейських принципів належного урядування при формуванні та реалізації адміністративних процедур у сфері підприємництва. Їх співвідношення полягає в тому, що верховенство права виконує

інтегративну та ціннісну функцію, конституційність забезпечує внутрішню легітимність і стабільність адміністративної діяльності, а примат міжнародного права – її зовнішню узгодженість із європейським правовим простором, що в сукупності сприяє формуванню передбачуваної, прозорої та сервісно-орієнтованої системи публічних сервісів для суб'єктів підприємницької діяльності.

Важливим загальним принципом є принцип рівності та недискримінації, який означає, що всі суб'єкти підприємницької діяльності мають рівні права та обов'язки у взаємовідносинах з органами публічної адміністрації, а доступ до публічних сервісів не може обмежуватися за ознаками форми власності, організаційно-правової форми чи масштабів бізнесу. Принцип відкритості та прозорості діяльності органів влади передбачає забезпечення доступу до інформації про їхню діяльність, зрозумілість адміністративних процедур, публічність рішень та чіткість критеріїв їх ухвалення. Реалізація цього принципу сприяє зниженню корупційних ризиків і підвищенню довіри підприємницького середовища до публічної адміністрації. Не менш значущим є принцип відповідальності, який означає, що органи публічної адміністрації та їх посадові особи несуть юридичну відповідальність за незаконні рішення, дії чи бездіяльність, а також зобов'язані відшкодовувати шкоду, завдану суб'єктам підприємницької діяльності.

Поряд із загальними принципами діяльність органів публічної адміністрації у сфері підприємництва ґрунтується на спеціальних принципах, які відображають специфіку управління публічними сервісами та значною мірою сформовані під впливом європейських стандартів належного урядування. Одним із таких принципів є принцип сервісної орієнтації держави, відповідно до якого держава розглядається не як каральний чи виключно контролюючий суб'єкт, а як постачальник якісних, доступних та ефективних публічних сервісів для підприємців. Важливе місце серед спеціальних принципів посідає принцип пропорційності, який є одним із базових європейських принципів належного урядування. Його зміст полягає у тому, що будь-яке втручання органів публічної адміністрації у сферу підприємницької діяльності має бути необхідним, обґрунтованим і таким, що не перевищує меж, потрібних для досягнення легітимної мети. Застосовувані заходи контролю та відповідальності повинні відповідати характеру і тяжкості правопорушення.

Принцип правової визначеності та передбачуваності означає, що підприємець повинен мати можливість чітко розуміти вимоги держави, прогнозувати правові наслідки своїх дій і розраховувати на стабільність правового регулювання. Не менш важливим є принцип належної адміністративної процедури, який охоплює право особи бути вислуханою перед ухваленням адміністративного рішення, обов'язок органу влади належним чином мотивувати свої рішення, дотримуватися встановлених строків розгляду справ та забезпечувати можливість ефективного оскарження.

М. Жуков справедливо зазначає, що принцип «належного урядування» є вкрай важливим для розбудови правової держави. Кожна посадова особа суб'єкта владних повноважень, при прийнятті рішення та вчиненні певної дії має дотримуватися зазначеного принципу. Саме дотримання всіх його складових дозволяє забезпечити високий рівень правовладдя у країні, гарантувати реалізацію права громадян, та як заходу попередження, зменшити кількість позовів громадян проти суб'єктів владних повноважень [5].

Крім того, М. Жуков влучно підкреслює, що неухильне дотримання основних складових принципу «належного урядування» забезпечує прийняття суб'єктами владних повноважень легітимних, справедливих та досконалих рішень. Крім того, принцип «належного урядування» підкреслює те, що між людиною та державою повинні бути вибудовані саме публічно-сервісні відносини, у яких інституції та процеси служать всім членам суспільства.

Яскравим прикладом втілення принципу «належного урядування» у законодавстві України, на думку М. Жукова, є норма, закріплена в абз. 8 ч. 5 ст. 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», відповідно до якої при повторному розгляді документів не допускається відмова у видачі документа дозвільного характеру з причин, раніше не зазначених у письмовому повідомленні заявнику (за винятком неусунення чи

усунення не в повному обсязі заявником причин, що стали підставою для попередньої відмови). Ця норма є закріпленням того, що помилки держави не можуть виправлятися коштом осіб, яких вони стосуються та того, що запроваджені державним органом внутрішні процедури повинні сприяти юридичній визначеності [5].

Таким чином, в процесі організації управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності суб'єктам владних повноважень необхідно неухильно дотримуватися принципу належного урядування з урахуванням європейської та національної судової і адміністративної практики.

У сучасних умовах особливого значення набуває принцип цифровізації та доступності публічних сервісів, що передбачає активне впровадження електронного урядування, розвиток онлайн-послуг та мінімізацію безпосередніх контактів підприємців із посадовими особами, що відповідає європейським тенденціям модернізації публічної адміністрації.

Таким чином, принцип цифровізації виступає одним із ключових інструментів модернізації публічного управління в умовах євроінтеграційних процесів і спрямований на забезпечення доступності, ефективності, прозорості та орієнтованості на потреби бізнесу. Реалізація цього принципу полягає у впровадженні електронних адміністративних послуг, цифрових платформ і сервісів, що забезпечують можливість дистанційної взаємодії підприємців з органами публічної адміністрації, зокрема у сфері державної реєстрації, ліцензування, дозвільних процедур, подання звітності та отримання інформаційно-консультаційної підтримки. Цифровізація сприяє мінімізації людського фактора, зниженню корупційних ризиків і скороченню адміністративних витрат, що відповідає європейським стандартам належного урядування та принципам «digital by default» і «once-only», закріпленим у праві Європейського Союзу [6].

У контексті євроінтеграції принцип цифровізації також реалізується через гармонізацію національних інформаційних систем і державних реєстрів із європейськими цифровими ініціативами, розвиток інтероперабельності електронних ресурсів, впровадження електронної ідентифікації та довірчих послуг відповідно до вимог Регламенту eIDAS, а також забезпечення захисту персональних даних і комерційної інформації згідно з європейськими стандартами. Важливим аспектом є цифрова трансформація внутрішніх управлінських процесів органів публічної адміністрації, що передбачає використання електронного документообігу, автоматизованих систем прийняття адміністративних рішень і аналітичних інструментів для оцінки регуляторного впливу на підприємницьке середовище. Таким чином, принцип цифровізації набуває комплексного характеру, поєднуючи сервісну, регуляторну та координаційну складові діяльності публічної адміністрації та створюючи підґрунтя для формування прозорого, передбачуваного й конкурентоспроможного правового середовища для розвитку підприємницької діяльності відповідно до європейських вимог.

Також слід звернути увагу на принцип максимального залучення громадськості до прийняття рішень у сфері нормативного забезпечення публічних сервісів для підприємницької діяльності, який є важливим елементом демократичного публічного управління та складовою європейської моделі належного урядування, орієнтованої на відкритість, інклюзивність і підзвітність публічної адміністрації. Реалізація цього принципу в діяльності органів публічної адміністрації передбачає створення інституційних і процедурних механізмів участі представників бізнес-спільноти, професійних об'єднань, громадських організацій та експертного середовища у процесі підготовки, обговорення та ухвалення нормативно-правових актів, що регулюють надання адміністративних послуг, ліцензійних і реєстраційних процедур у сфері підприємництва. Така участь забезпечується шляхом проведення публічних консультацій, електронних обговорень, круглих столів, експертних слухань, а також через функціонування дорадчих і консультативних органів при суб'єктах публічної адміністрації, що відповідає європейським стандартам *participatory governance*.

У контексті євроінтеграційних процесів принцип максимального залучення громадськості набуває особливого значення у зв'язку з необхідністю імплементації підходів Європейського Союзу до регуляторної політики, зокрема принципів прозорості, «кращого

регулювання» та орієнтації на інтереси зацікавлених сторін (stakeholders). Активне залучення підприємств до нормотворчого процесу сприяє виявленню практичних проблем у функціонуванні публічних сервісів, оцінці регуляторного впливу запропонованих рішень і запобіганню прийняттю надмірно обтяжливих або неефективних регуляторних вимог. Крім того, використання цифрових інструментів участі, таких як електронні платформи консультацій і відкриті дані, підсилює прозорість діяльності публічної адміністрації та формує довіру між державою і бізнесом. У підсумку реалізація принципу максимального залучення громадськості забезпечить підвищення якості нормативного регулювання публічних сервісів, їх адаптацію до реальних потреб підприємницького середовища та узгодження національної адміністративної практики з європейськими стандартами публічного управління.

Висновки. Узагальнюючи викладене, слід зазначити, що діяльність органів публічної адміністрації у сфері управління публічними сервісами підприємницької діяльності перебуває у стані поступового переходу від традиційної адміністративно-контрольної моделі до сервісно-орієнтованої моделі публічного управління. Подальше вдосконалення цієї сфери суспільних відносин доцільно пов'язувати з більш чітким нормативним закріпленням прав, обов'язків і гарантій суб'єктів підприємницької діяльності у межах адміністративних процедур, розширенням сервісних повноважень органів публічної адміністрації при одночасному обмеженні надмірних контрольних функцій, уніфікацією та спрощенням дозвільних і реєстраційних процедур, а також посиленням персональної відповідальності посадових осіб за порушення прав підприємств. Впровадження та послідовна реалізація європейських принципів належного урядування, зокрема пропорційності, правової визначеності, прозорості та цифровізації, сприятимуть формуванню стабільного та передбачуваного правового середовища, підвищенню довіри до публічної влади й забезпеченню сталого розвитку підприємницької діяльності.

Окрему увагу слід звернути на реалізацію принципу максимального залучення громадськості до прийняття рішень у сфері нормативного забезпечення публічних сервісів для підприємницької діяльності, а саме, розвивати інститути демократії участі – механізми, що забезпечують безпосередній вплив громадян на підготовку, прийняття управлінських рішень та контроль їх виконання (місцеві ініціативи, громадські слухання, електронні петиції, консультації тощо).

Необхідність формулювання конкретних пропозицій щодо внесення змін до чинного національного законодавства щодо удосконалення адміністративно-правових засад діяльності органів публічної адміністрації, які здійснюють управління публічними сервісами у сфері підприємницької діяльності, обумовлює перспективність подальшого дослідження даної теми.

Список використаних джерел:

1. Колодій А.М. Принципи права: генеза, поняття, класифікація та реалізація. *Науково-практичний юридичний журнал «Альманах права»*. 2012. Вип. 3. С. 42-46.
2. Погребняк С.П. Основоволожні принципи права (змістовна характеристика): монографія. Х.: Право, 2008. 240 с.
3. Сунегін С.О. Основоволожні принципи права: загальна характеристика та деякі аспекти реалізації. *Науково-практичний юридичний журнал «Альманах права»*. 2012. Вип. 3. С. 275-279.
4. Уварова О.О. Принципи права у правозастосуванні: загальнотеоретична характеристика: монографія. Харків: «Друкарня МАДРИД», 2012. 196 с.
5. Жуков М. Про ключові тези принципу «належного урядування» в рішеннях ЄСПЛ та ВС. Асоціація правників України. Дата оновлення: 26 червня 2020. URL: <https://uba.ua/ukr/news/7677/> (дата звернення: 23.02.2023).
6. Access to European Union law. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=en> (дата звернення: 23.02.2023).

